

Nr 62.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken; given Stockholms slott den 18 januari 1918.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Eliel Löfgren.

Förslag

till

Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken.

Härigenom förordnas, att 1, 3, 6, 8, 10 och 12 §§ i lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Var som här i riket idkar fabriks- eller hantverksrörelse, jordbruk, bergsbruk, handel eller annan näring, må, jämte det han äger rätt att såsom varumärke begagna sitt namn eller sin firma eller namnet å honom tillhörig fast egendom, genom registrering i enlighet med denna lags föreskrifter förvärva uteslutande rätt att begagna särskilt varumärke, för att i den allmänna handeln skilja sina varor från andras.

Förening, som är bildad inom riket för tillvaratagande av näringsidkares intressen, må, ändock att föreningen icke driver näring, som i första stycket sägs, genom registrering förvärva uteslutande rätt för sina medlemmar att begagna visst varumärke (föreningsmärke).

Rätt till föreningsmärke må omfatta endast vissa i ansökningen om registrering enligt 3 § uppgivna slag av varor. Rätt till annat varumärke skall omfatta alla slag av varor, där den ej blivit vid registreringen till vissa varuslag inskränkt.

Varumärke anbringas å själva varan eller å kärl eller omslag (emballage), vari den förvaras.

3 §.

Den, som vill låta registrera varumärke, skall till registreringsmyndigheten ingiva eller i betalt brev insända skriftlig ansökan, inne-

hållande tydlig beskrivning å märket samt fullständig uppgift om sökandens namn eller firma, yrke och postadress, så ock, där rätt till varumärke skall omfatta endast vissa slag av varor, uppgift å dessa varuslag.

Med ansökan skola följa:

avbildning av märket på fast papper i tre exemplar om högst tio centimeters höjd och femton centimeters bredd;

två till märkets tryckning tjänliga stampar (klichéer) av samma storlek som avbildningarna;

fyrtyo kronor, utgörande avgift för registreringen och dess kungörande.

År fråga om föreningsmärke, skall vid ansökan fogas jämväl ett av notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga bevittnade namnunderskrifter styrkt exemplar av föreningens stadgar, angivande:

föreningens namn,

föremålet för föreningens verksamhet,

den ort, där föreningens styrelse har sitt säte,

det sätt, varpå kallelse till föreningssammanträde skall ske,

grunderna för utövande av rösträtt och för fattande av beslut i föreningens angelägenheter,

förutsättningarna för medlems rätt att begagna märket. Beslut om ändring av stadgarna i fråga om nämnda förutsättningar skall av föreningens styrelse, så snart ske kan, anmälas till registreringsmyndigheten.

Har ansökan skett om registrering av varumärke, åligger registreringsmyndigheten att ofördröjligen hålla sökanden till handa eller, om fullständig adress uppgivits, med posten översända skriftligt intyg om ansökans mottagande och om dag och tid på dagen, då det skedde; skolande vid intyget fästas ett av de inlämnade exemplaren av varumärket.

6 §.

Möter icke något hinder för registreringen, skall märket intagas i registret samt kungörelse därom ofördröjligen införas i allmänna tidningarna och i en genom det allmännas försorg utgiven registreringstidning.

År fråga om föreningsmärke, skall i registret och kungörelsen införas jämväl uppgift om de enligt föreningens stadgar gällande förutsättningar för medlems rätt att begagna märket. Inkommer till registre-

ringsmyndigheten anmälan om ändring av stadgarna i fråga om nämnda förutsättningar, skall anmälan innehåll anmärkas i registret samt kungörande ske såsom i första stycket sägs.

8 §.

Förenings rätt till registrerat föreningsmärke må icke överlätas. Rätten till annat registrerat varumärke må ej överlätas annorledes än tillsammans med den rörelse, för vilken det begagnas. Överlåtes rörelse till annan ägare, övergår rätten till registrerat varumärke, som begagnas för rörelsen, från överlåtaren till den nye ägaren, där ej avtal sker, att märkesrätten må av den förre behållas, eller att bägge må använda märket för olika slag av varor.

10 §.

Finner Konungen, på därom gjord anmälan, att varumärke på grund av 4 § 3 eller 4 mom. icke bort registreras, skall detsamma ur registret avföras.

Har registrering skett av varumärke, som endast består av sådant tecken eller märke, som allmänligen nyttjas i viss näring, äger varje idkare av sådan näring rätt att fordra registreringens upphävande. Enahanda rätt tillkommer den som eljest förmenar, att registrering av varumärke skett honom till förfång. I övrigt må, där föreningsmärke registrerats, en var påyrka registreringens upphävande, om föreningens styrelse underlåter att, i enlighet med vad i 3 § föreskrives, anmäla sådan ändring av föreningens stadgar, som där sägs, eller föreningen, trots erinran från registreringsmyndigheten, tillåter medlem att begagna märket under andra förutsättningar än de anmälda. I de fall, nu sagda äro, skall talan om registreringens upphävande föras vid domstol.

12 §.

Den, som å varor, vilka till salu hållas, eller å kärl eller omslag, i vilka de förvaras, obehörigen sätter annans namn eller firma eller namnet på annans fasta egendom eller varumärke, som han vet vara för annans räkning registrerat, så ock den, som håller till salu varor, vilka honom veterligen äro, enligt vad ovan sägs, olagligen märkta, straffes med böter från och med tjugu till och med tvåtusen kronor eller, om synnerlig skada av gärningen kommit eller den eljest är för-

enad med särdeles försvärande omständigheter, med fängelse från och med en månad till och med två år; ersätte ock all skada.

I fråga om ansvar och skadestånd för intrång i rätt till registrerat föreningsmärke anses såsom målsägande den förening, för vars räkning märket registrerats. Vid beräkning av skadeståndets belopp må förening i sådant fall tillerkännas ersättning jämväl för skada, som omedelbart tillskyndats medlem av föreningen.

På den sakfälldes bekostnad skola de olagligen anbragta märkena utplånas eller, om utplåningen annorledes ej kan ske, varorna eller de kärl eller omslag, vari de äro förvarade, förstöras, såvida de fortfarande äro i den sakfälldes besittning eller han eljest förfogar över dem.

Förbrytelse, som i denna § sägs, må ej åtalas av allmän åklagare, där ej brottet av målsägande till åtal angivits.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1918.

Där medlemmar i förening, som är bildad inom riket för tillvaratagande av näringsidkares intressen, vid denna lags trädande i kraft lovligen begagna varumärke, som njuter skydd på grund av inregistrering för föreningens eller någon särskild föreningsmedlems räkning, må, om den för vilken märket registrerats sådant medgiver, registreringsmyndigheten på ansökan av föreningen förklara, att märket skall såsom föreningsmärke anses. Sådau ansökan skall göras inom ett år från denna lags ikraftträdande och i enlighet med de i 3 § meddelade bestämmelser. Skyddstid för märke, varom nu sagts, skall räknas från registreringsdagen.

Bruka medlemmar i förening, som nyss är nämnd, vid denna lags utfärdande lovligen varumärke och har föreningen inom tre månader från det lagen trädde i kraft sökt registrering av märket såsom föreningsmärke på sätt i 3 § sägs, kan annan icke genom tidigare registrering vinna rätt till samma märke eller märke, som är så likt detta, att det lätt kan därmed förväxlas.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 14 december 1917.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN.
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet
anförde chefen för justitiedepartementet statsrådet Löfgren:

Individual-
och
kollektiv-
varumärken.

»Varumärkes uppgift är att i handeln skilja en vara från andra
av samma slag. Genom varumärkesskyddet säkerställs å ena sidan
producenten eller köpmannen mot att mindre nogräknade konkurrenter
genom obehörigt bruk av hans märke utnyttja det förtroende, han kan
hava genom sin näringsverksamhet tillvunnit sig. Å andra sidan be-
redes varans avnämare, allmänheten, en garanti med avseende på varans
härkomst och egenskaper.

Ur båda dessa synpunkter kan givetvis rätten att begagna ett
varumärke vara av betydelse ej blott då det gäller enskilda närings-
idkare, utan även vid sammanslutningar av sådana. Under skrå- och
gilleväsendets tid, då de särskilda yrkesorganisationerna övade en effektiv
kontroll över de tillverkade varornas beskaffenhet, var det helt naturligt,
att skråets märke, ensamt eller jämsides med tillverkarens, åsattes den

färdiga varan. Då skräfts eller gilletts märke var bekant i vida kretsar, innebar detsamma, i högre grad än den kanske okände hantverkarens, en garanti för varans avnämare.

Då med skraväsandets upphörande näringspolitiken slog in på nya banor, förlorade kollektivmärkena efter hand sin betydelse. Den moderna varumärkeslagstiftningen avser i regel endast individualmärken. Så är fallet med den svenska lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken, i den ursprungliga lydelsen. Emellertid har, med de ekonomiska sammanslutningarnas alltjämt ökade betydelse, ett behov av skydd för kollektivmärken på nytt gjort sig gällande. Frågan om sådant skydd har upprepade gånger förevarit vid konferenser mellan de stater, som tillhöra den internationella unionen för skydd av den industriella äganderätten.

Den i Paris den 20 mars 1883 avslutade samt i Bryssel den 14 december 1900 och i Washington den 2 juni 1911 reviderade konventionen för skydd av den industriella äganderätten innehåller i art. 7 bis följande bestämmelser: 'De kontraherande länderna förbinda sig att tillåta registrering av och förläna skydd åt märken, som tillhöra föreningar (*des collectivités*), vilkas bestånd icke strider mot ursprungslandets lagstiftning, även om dessa föreningar icke besitta industriellt eller handels-etablissemang. Varje land skall dock äga bestämma de särskilda villkor, under vilka förening må tillåtas att skydda sina märken.' Ifrågavarande artikel infördes vid konferensen i Washington.

Washington-
konven-
tionen.

För att Sverige skulle kunna ratificera oförmälda konvention i dess i Washington reviderade lydelse, gjordes genom lagen den 7 augusti 1914 bland annat det tillägg till 16 § i lagen om skydd för varumärken, att Kungl. Maj:t skulle äga efter avtal med främmande stat och under förutsättning av ömsesidighet förordna, att skydd för varumärke enligt varumärkeslagen skulle tillkomma förening, som vore bildad utom riket för tillvaragande av näringsidkares intressen, ändock att föreningen icke dreve näring, som oförmäldes i lagens 1 §. Därefter har Sverige den 27 oktober 1916 tillträtt den reviderade konventionen.

Lagen den 7
augusti 1914.

Då det förslag, som ligger till grund för berörda lag den 7 augusti 1914, av dåvarande chefen för justitiedepartementet den 6 mars samma år anmäldes inför Kungl. Maj:t, yttrade departementschefen i denna del följande:

Motiv till
lagen den 7
augusti 1914.

'Artikeln 7 bis förpliktar de kontraherande länderna att tillåta registrering av och förläna skydd åt märken, som tillhöra föreningar, vilkas befintlighet icke strider mot hemlandets lagstiftning, även om dessa föreningar icke besitta industriellt eller handelsetablissemang. Varje land äger dock bestämma de särskilda villkor, under vilka förening må tillåtas skydda sina märken.

Dessa föreningsmärken, vilka äro avsedda att begagnas av föreningarnas medlemmar, men icke av föreningarna själva, hava under senare tid erhållit allt större betydelse och ej minst visat sig i hög grad ägnade att förstärka andra ursprungs-beteckningar. Ofta få de tillika karaktären av garanti- eller kvalitetsmärken. Användningen av ett dylikt förenings- eller kollektivmärke gör det, i synnerhet i den utländska handeln, för föreningsmedlemmar lättare att skydda sig mot falska beteckningar, än om varje enskild i utlandet begagnar sig endast av sitt egna varumärke. Oavsett att endast kostnaden i många fall omöjliggör registrering av egna märken i ett större antal länder, är det för utländska köpare alltid lättare att fästa sig vid och behålla i minnet *ett* visst märke å en vara, än ett större antal märken. Det är för övrigt intet som hindrar en producent eller köpman, om han så önskar, att jämte kollektivmärket å sin vara anbringa eget varumärke.

Ehuru intresset för kollektivmärket inom industri och handel i utlandet befunnit sig i ständigt framåtgående, var dock detta slag av varumärkesskydd hittills av unionsländernas inhemska lagstiftning i det hela föga uppmärksammat. Endast i ett fåtal länder var det fullständigare ordnat, i de övriga tillerkändes skydd åt kollektivmärken endast med större eller mindre begränsning eller saknades det helt och hållet. Man har varit hänvisad till att inom ramen för gällande lagstiftning på omvägar skaffa sig det behöfliga skyddet. Så har exempelvis någon medlem av föreningen i fråga, såsom dess förtroendeman, låtit inregistrera föreningsmärket i sitt namn och sedermera lämnat de övriga föreningsmedlemmarna tillåtelse att begagna detsamma. Eller också hava föreningsmedlemmarna en var för sig låtit inregistrera föreningsmärket. Det har också förekommit, att föreningar hjälpt sig fram på det sätt, att de på sidan om sin egentliga uppgift inrättat och drivit någon vinäring och på denna förvärvat rätt till varumärkesskydd. Men sedan genom den reviderade konventionsakten unionsländerna förpliktats att tillåta registrering av och skydda kollektivmärken, har lagstiftningen blivit föranledd att närmare ingå på och befatta sig med denna fråga. Emellertid har man i en del unionsländer åtminstone för det närvarande stannat vid allenast de lagstiftningsåtgärder, som påkallats för att kunna ratificera den reviderade konventionen, varemot vissa andra länder ordnat frågan fullständigare genom särskilda lagar.

För gällande svensk varumärkesrätt är kollektivmärket obekant. Varumärkeslagen stadgar i 1 och 16 §§, att var, som här i riket eller under viss förutsättning utom riket idkar fabriks- eller hantverksrörelse, jordbruk, bergsbruk, handel eller annan näring, må genom registrering förvärva uteslutande rätt till särskilt varumärke: för en förening av näringsidkare, vilken såsom sådan icke driver näring, är det uteslutet att kunna registrera och skydda ett för föreningens medlemmar gemensamt märke. Det har likväl icke kunnat undvikas, att kollektivmärket även här i landet fått insteg inom industri och handel och sökt åt sig på omväg förvärva skydd på enahanda sätt, varom nyss nämndes. Patent- och registreringsverket anför såsom exempel på svenska kollektivmärken det svenska smörmärket, det så kallade 'runmärket', som under nr 12737 är registrerat för ordföranden i 'svenska smörprovingarna'. På samma sätt äro tvenne varumärken under nr 9591 och 13806 inregistrerade för två medlemmar av Sveriges pomologiska förening, ehuru de synas vara avsedda att begagnas av föreningens medlemmar i allmänhet. Varumärket nr 13550 är inregistrerat för enskild näringsidkare men synes vara avsett att begagnas jämväl av vissa osttillverkare i Västerbotten. Patent- och

registreringsverket anför vidare varumärkena nr 7462 och 7463, vilka inregistrerats för sekreteraren i stuteribokskommittén för Skåne men synas ämnade att användas även av andra hästuppfödare. I de fall, då föreningen varit registrerad och sålunda förvärvat rätt att vid domstol kära och svara, har patent- och registreringsverket i allmänhet ansett sig böra medgiva registreringen. Såsom exempel på varumärke, som registrerats för sådan förening och i föreningens namn, anföres av ämbetsverket varumärket nr 12993, vilket registrerats för föreningen Sveriges såpfabrikanter u. p. a.

Dessa exempel torde tillräckligt visa, yttrar patent- och registreringsverket, att kollektivmärkena blivit för vår handel och industri av sådan betydelse, att det syntes påkallat, att deras skyddande bleve i den svenska varumärkeslagstiftningen på ett tillfredsställande sätt ordnat. Då emellertid denna lagstiftning inom den närmaste tiden skulle i sin helhet göras till föremål för revision, hade det syntes ämbetsverket som om nyssnämnda, ganska omfattande fråga lämpligen borde erhålla sin fullständiga lösning först i sammanhang med denna revision. Då å andra sidan Sverige för sin del icke kunde, såsom önskvärt vore, ratificera Washingtonkonferensens beslut, därest icke möjlighet att hos oss få kollektivmärken registrerade bereddes övriga unionsländers undersåtar, hade patent- och registreringsverket ansett sig böra taga under övervägande, huruvida icke för närvarande endast bestämmelser kunde meddelas, som beredde sådan möjlighet, som nu nämnts. Patent- och registreringsverket hade tänkt sig, att 16 § varumärkeslagen skulle utvidgas därhän, att Eders Kungl. Maj:t ägde förordna, att skydd för varumärke kunde tillkomma förening utom riket, ändock att föreningen icke dreve sådan näring, som omfattades i 1 § varumärkeslagen, dock att dylik rätt endast borde tillkomma förening, som vore bildad för tillvaratagande av näringsidkares intressen. Att utsträcka denna rätt till föreningar, bildade för andra ändamål, kunde, förutom att sådant skulle strida mot varumärkets natur, lätt för industri och handel medföra skada i stället för gagn och borde därför icke ifrågakomma. Framginge icke föreningens ändamål av de utländska registreringshandlingarna, kunde utredning därom utan svårighet åstadkommas genom infordrande av föreningens stadgar eller genom intyg i berörda hänseende. De bestämmelser i övrigt, vilka för reglerande av skydd för svenska kollektivmärken otvivelaktigt erfordrades, vore icke, enligt patent- och registreringsverkets mening, på samma sätt påkallade, då det gällde utländska kollektivmärken. För att dessa skulle här kunna registreras, fordrades nämligen, att de vore registrerade i den främmande staten, och de skyddades icke här i vidsträcktare mån eller för längre tid än i den främmande staten. Registreringen i Sverige hade således föregåtts av en prövning angående märkets registrerbarhet såsom kollektivärke i den främmande staten, och om skyddet i nämnda stat upphört, t. ex. till följd av någon i dess lagstiftning förekommande bestämmelse, upphörde även skyddet för sammaärke hos oss.

Södra Älvsborgs läns industri- och handelskammare anmärker beträffande denna sak, att, därest 16 § varumärkeslagen skulle på nyss angivet sätt utvidgas, samma rätt även borde beredas svenska föreningar av ifrågavarande slag genom partiell lagstiftning i ämnet. Det syntes nämligen kammaren icke rättvisligen kunna begäras, att de svenska föreningarna under den tid, som kunde komma att förflyta, innan revisionen av varumärkeslagen hunnit slutföras, skulle i det nu berörda hänseendet vara sämre ställda än de utländska föreningarna av samma slag.

Även Smålands och Blekinge handelskammare anser, att i sammanhang med den till förmån för utländska föreningar av näringsidkare föreslagna ändringen i varumärkeslagen jämväl sådan ändring i samma lag borde företagas, att kollektivmärke må kunna i Sverige registreras på ansökan av svensk förening, som är bildad för tillvaratagande av näringsidkares intressen.

- Kommerskollegium instämmer i vad patent- och registreringsverket föreslagit såsom den även med Sveriges intressen mest fördelaktiga lösningen för ögonblicket.

Då kollektivmärken enligt gällande varumärkesrätt icke kunna såsom sådana här i landet registreras, måste ändring i detta avseende ske, därest den reviderade konventionen skall kunna av Sverige ratificeras. En ändring av varumärkeslagens 16 § i den riktning, som av patent- och registreringsverket föreslagits, läser ock härför vara tillfyllest.

Det kan icke förnekas, att den oegentligheten då inträder, att främmande kollektivmärken kunna här i landet registreras och skyddas, medan svenska kollektivmärken äro därifrån uteslutna, vilket förhållande torde medföra, att svenska kollektivmärken såsom sådana bliva uteslutna från skydd åtminstone i en del unionsländer. Utan tvivel hade därför varit önskligt, att frågan angående skydd för kollektivmärken nu kunnat lösas i hela sin vidd. Frågan är emellertid, såsom patent- och registreringsverket erinrat, ganska omfattande. Viktiga intressen beröras därav, vilka måste noga övervägas och begränsas i förhållande till varandra. Och givetvis komma bestämmelser rörande kollektivmärken att i flera punkter sammanhänga med varumärkeslagstiftningen i övrigt. Det hade vid sådant förhållande varit lämpligt, om det fullständiga ordnandet av skyddet för kollektivmärken kunnat företagas i samband med den revision av vår varumärkeslag i sin helhet, som patentlagstiftningskommittén erhållit uppdrag att verkställa, men då detta revisionsarbete icke kan förväntas bliva slutfört och ny lag i ämnet bliva utfärdad inom de närmare åren, skulle detta sätt att behandla frågan föranleda en längre tids uppskov med ratifikation, något som jag icke anser mig kunna tillstyrka.

Det kan däremot sättas i fråga, huruvida man ej borde nu lösa spörsmålet om skydd även för svenska kollektivmärken genom en särskild mera provisorisk lag i ämnet. Nämnas må, att i Tyskland utfärdades i anledning av den reviderade konventionens ratificering särskild lag den 31 mars 1913, innehållande erforderliga bestämmelser rörande kollektivmärkens registrering, vilka bestämmelser utan väsentliga ändringar sedan upptagits i det förslag till ny varumärkeslag, vilket av den tyska riksregeringen den 11 juli 1913 blivit offentliggjort. Även i Danmark har saken ordnats genom särskild lag den 29 april 1913 rörande kollektivmärken.

Förslag till en dylik särskild lag torde emellertid icke kunna upprättas för att föreläggas redan detta års riksdag, och då ytterligare dröjsmål med ifrågasvarande konventions ratificering synes mig böra undvikas, ansluter jag mig till patent- och registreringsverkets, av kommerskollegium biträdda förslag till ändring av 16 § i varumärkeslagen, men har jag för avsikt att snarast möjligt gå i författning om utarbetande av förslag till särskild lag rörande kollektivmärken.

Departementschefen.

Sedan bemäldo departementschef den 28 december 1916 jämlikt nädligt bemyndigande tillkallat byråchefen i patent- och registreringsverket Arvid Kuylenstjerna att inom departementet biträda vid behand-

ling av frågan om sådant tillägg till gällande varumärkeslagstiftning, att skydd bereddes för inhemska så kallade förenings- eller kollektivmärken, har inom departementet utarbetats förslag till *lag angående ändring i vissa delar av lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken*. För detta lagförslag anholder jag att nu få redogöra.

Förslaget ansluter sig i väsentliga delar till förutnämnda tyska lag den 31 mars 1913, vilken synes ligga till grund jämväl för den danska lagen i ämnet. Genom berörda tyska lag har till lagen till skydd för varubeteckningar den 12 maj 1894 fogats ett antal nya paragrafer, innehållande bestämmelser om kollektivmärken (*Verbandszeichen*). Den danska lagen om skydd för kollektivmärken (*Fællesmærker*) den 29 april 1913 meddelar vissa specialstadganden angående sådana märken, men hänvisar i övrigt till den med vår svenska varumärkeslag i det väsentliga överensstämmande lagen om skydd för varumärken den 11 april 1890.

Huvudstadgandet om ifrågavarande föreningsars rätt att få varumärke registrerat har införts i 1 § av varumärkeslagen och avfattats i överensstämmelse med motsvarande föreskrift i 16 §, sådan sistnämnda paragraf lyder enligt lagen den 7 augusti 1914.

Varumärkeslagen bestämmer i 1 §, att rätt till varumärke omfattar alla slags varor, där den ej blivit vid registreringen till vissa varuslag inskränkt. Beträffande så kallade ordmärken har emellertid enligt 4 § 1), sådant detta lagrum ändrades genom lagen den 5 mars 1897, stadgats, att dylikt märke får registreras endast om det består av ord, som kunna anses såsom en särskilt uppfunnen benämning för vissa, i ansökningsen enligt 3 § uppgivna varuslag. Med hänsyn till de i förslaget avsedda sammanslutningarnas ändamål har det syntts lämpligt, att skyddet för föreningsmärken, även då de ej äro ordmärken, begränsas i likhet med vad som skett beträffande sistnämnda märken.

För att en förening må kunna tillerkännas den förmån, som rätten till registrering av eget varumärke innebär, måste föreningen motsvara vissa från det allmännas sida uppställda fordringar. Om dessa stadgas i varumärkeslagens 3 § enligt dess föreslagna lydelse.

Till en början kräves någon fasthet i föreningens organisation. En sammanslutning, som önskar vinna rätt för sina medlemmar till begagnande av visst varumärke, lär väl någon gång vara en ekonomisk förening, såsom den i det föregående omnämnda föreningen Sveriges såpfabrikanter u. p. a. Men i vanliga fall blir väl en sådan sammanslutning att hänföra till de ideella föreningarnas grupp. Som känt är, har svensk rättspraxis icke tvekat att, där en ideell förening

1 §.

3 §.

antagit stadgar av en viss fullständighet, tillerkänna föreningen rättspersonlighet, det vill säga förmåga att förvärva rättigheter och ikläda sig skyldigheter ävensom söka, kära och svara inför domstol och annan myndighet. I överensstämmelse härmed har såsom villkor för registrering av föreningsmärke föreskrivits, att vid ansökningen skall fogas ett exemplar av föreningens stadgar, angivande bland annat föreningens namn samt föremålet för dess verksamhet ävensom den ort, där styrelsen har sitt säte.

Utöver dessa allmänna uppgifter torde emellertid ytterligare upplysningar böra fordras. En förening av ifrågavarande beskaffenhet lär i regel hava till sin huvudsakliga uppgift att genom utövande av en viss kontroll å medlemmarnas näringsverksamhet kunna garantera godheten av de varor, som märkesrätten avser. I enlighet härmed innehåller förslaget, att det exemplar av föreningens stadgar, som ingives till registreringsmyndigheten, skall utvisa jämväl förutsättningarna för medlems rätt att begagna märket. I detta sammanhang må anföras, hurusom av lantbruksstyrelsen fastställda särskilda regler för de i det föregående omnämnda svenska smörprovningarna och för begagnande av svenska smörprovningarnas smörmärke stadga, bland annat: att märket får användas endast för de mejerier, vilkas smör vid undersökning befunnits hava vissa närmare angivna egenskaper, att, då smör från märkesberättigat mejeri vid provningarna konstateras hava brister, mejeriets innehavare omedelbart kan fråntagas rätten till märkets användande samt att, då mellan provningarna märkesförande smör finnes vara av sådan kvalitet, att den är till skada för smörmärkets anseende, märket omedelbart skall avlägsnas från smöret.

8 §. I 8 § av gällande varumärkeslag uttalas den grundsatsen, att en märkesrätt ej får överlätas annorledes än tillsammans med den rörelse, för vilken märket begagnas. Därest varumärket lösgjordes från rörelsen och för sig överginge till annan, komme detsamma icke vidare att erbjuda allmänheten avsedd garanti beträffande varans ursprung och beskaffenhet. Med den nämnda grundsatsen torde överensstämma, att ett föreningsmärke, som ju ej är bundet vid någon viss rörelse, icke under några förhållanden bör få överlätas. En bestämmelse av denna innebörd har införts i sagda paragraf.

12 §. Då förening, för vars räkning föreningsmärke inregistrerats, icke själv driver näring, skulle, med tillämpning av vanliga skadeståndsprinciper, föreningen som sådan i regel ej kunna påräkna skadestånd på grund av annans obehöriga användande av märket. Den ekonomiska skadan drabbar ju nämligen omedelbart och i första hand föreningens medlemmar. Det synes mig emellertid önskvärt att i detta fall göra en

avvikelse från vanliga skadeståndsprinciper. Föreningen torde böra betraktas såsom representant för de intressen, vilka genom registreringen tillvaratagits, och såsom sådan anses skadelidande och följaktligen erhålla befogenhet att i stället för medlemmarna göra skadeståndsanspråk gällande. En sådan utväg förefaller så mycket naturligare, som det just är på grund av medlemskapet som föreningens medlemmar åtnjuta förmånen av märkets begagnande. Även rent praktiskt sett lär denna lösning av skadeståndsspörsmålet — vilken för övrigt överensstämmer med den i tyska lagstiftningen antagna — vara mest tillfredsställande. Det blir sedan en inre föreningsangelägenhet att bestämman i vad mån tillerkänt ersättningsbelopp skall fördelas bland de medlemmar, som må ha drabbats av ekonomisk förlust genom intrånget i varumärkesrätten.

På sätt i det föregående angivits, finnas redan nu åtskilliga märken inregistrerade, vilka i själva verket användas såsom föreningsmärken. Intressenterna hava därvid gått så till väga, att en förening, eller ock någon föreningens medlem såsom dess förtroendeman, låtit för egen räkning inregistrera ett varumärke och därefter lämnat föreningens medlemmar tillstånd att begagna märket. Det synes vara billigt, att ett sålunda inregistrerat märke får, sedan speciella bestämmelser om föreningsmärken tillkommit, fortfarande användas i enlighet med sitt ursprungliga ändamål utan att märket därför behöver ånyo registreras; en sådan förnyad registrering skulle ju leda till att den för märket en gång vunna prioriteten ginge förlorad. Bestämmelser i nu antydda syfte hava upptagits i förslaget.

Övergångs-
bestäm-
melser.

Då en föreningens medlemmar vid tiden för den nya lagens tillkomst använda ett icke registrerat varumärke, synes en viss företrädesrätt till fortsatt bruk av samma märke såsom föreningsmärke böra dem tillerkännas. I andra stycket av övergångsbestämmelserna har införts en föreskrift i denna riktning, svarande emot vad som föreskrivits i övergångsstadgandet till lagen den 5 mars 1897 om ändring av varumärkeslagen.

Registrerat föreningsmärke lär böra införas i en särskild avdelning av varumärkesregistret. Närmare bestämmelser därutinnan torde i sinom tid böra upptagas i nådiga kungörelsen om varumärkesregistrets förande m. m. den 18 november 1898; i sammanhang därmed erfordras även någon jämkning i föreskrifterna i nådiga kungörelsen angående beskaffenheten av de handlingar, som i ärenden rörande registrering av varumärken inlämnas, den 31 december 1895.»

Departementschefen uppläste därefter ifrågavarande lagförslag, av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar, samt hemställde, att för

det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål lagrådets utlåtande över förslaget måtte genom utdrag av protokollet inhämtas.

Till denna hemställan, som biträdades av statsrådets övriga ledamöter, tacktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:
Israel Myrberg.

Bilaga.

Förslag

till

Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken.

Härigenom förordnas, att 1, 3, 8 och 12 §§ i lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Var som här i riket idkar fabriks- eller hantverksrörelse, jordbruk, bergsbruk, handel eller annan näring, må, jämte det han äger rätt att såsom varumärke begagna sitt namn eller sin firma eller namnet å honom tillhörig fast egendom, genom registrering i enlighet med denna lags föreskrifter förvärva uteslutande rätt att begagna särskilt varumärke, för att i den allmänna handeln skilja sina varor från andras.

Förening, som är bildad inom riket för tillvaratagande av näringsidkares intressen, må, ändock att föreningen icke driver näring, som i första stycket sägs, genom registrering förvärva uteslutande rätt för sina medlemmar att begagna visst varumärke (föreningsmärke).

Rätt till föreningsmärke må omfatta endast vissa i ansökningsen om registrering enligt 3 § uppgivna slag av varor. Rätt till annat varumärke skall omfatta alla slag av varor, där den ej blivit vid registreringen till vissa varuslag inskränkt.

Varumärke anbringas å själva varan eller å kärl eller omslag (emballage), vari den förvaras.

3 §.

Den, som vill låta registrera varumärke, skall till registreringsmyndigheten ingiva eller i betalt brev insända skriftlig ansökan, inne-

hållande tydlig beskrivning å märket samt fullständig uppgift om sökandens namn eller firma, yrke och postadress, så ock, där rätt till varumärke skall omfatta endast vissa slag av varor, uppgift å dessa varuslag.

Med ansökan skola följa:

avbildning av märket på fast papper i tre exemplar om högst tio centimeters höjd och femton centimeters bredd;

två till märkets tryckning tjänliga stampar (klichéer) av samma storlek som avbildningarna;

fyrtyo kronor, utgörande avgift för registreringen och dess kungörande.

Är fråga om föreningsmärke, skall vid ansökan fogas jämväl ett av notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga bevittnade namnunderskrifter styrkt exemplar av föreningens stadgar, angivande:

föreningens namn,

föremålet för föreningens verksamhet,

den ort, där föreningens styrelse har sitt säte,

förutsättningarna för medlems rätt att begagna märket.

Registreringsmyndigheten åligger att ofördröjligen hålla sökanden till handa eller, om fullständig adress uppgivits, med posten översända skriftligt intyg om ansökans mottagande och om dag och tid på dagen, då det skedde; skolande vid intyget fästas ett av de inlämnade exemplaren av varumärket.

8 §.

Förenings rätt till registrerat föreningsmärke må icke överlåtas.

Rätten till annat registrerat varumärke må ej överlåtas annorledes än tillsammans med den rörelse, för vilken det begagnas. Överlåtes rörelse till annan ägare, övergår rätten till registrerat varumärke, som begagnas för rörelsen, från överlåtaren till den nye ägaren, där ej avtal sker, att märkesrätten må av den förre behållas, eller att bägge må använda märket för olika slag av varor.

12 §.

Den, som å varor, vilka till salu hållas, eller å kärl eller omslag, i vilka de förvaras, obehörigen sätter annans namn eller firma eller namnet på annans fasta egendom eller varumärke, som han vet vara för annans räkning registrerat, så ock den, som håller till salu varor, vilka honom veterligen äro, enligt vad ovan sägs, olagligen märkta,

straffes med böter från och med tjugu till och med tvåtusen kronor eller, om synnerlig skada av gärningen kommit eller den eljest är förenad med särdeles försvårande omständigheter, med fängelse från och med en månad till och med två år.

Den brottslige ersätte ock all skada. I fråga om ansvar och skadestånd för intrång i rätt till registrerat föreningsmärke anses såsom målsägande den förening, för vars räkning märket registrerats. Vid beräkning av skadeståndets belopp må förening i sådant fall tillerkännas ersättning jämväl för skada, som omedelbart tillskyndats medlem av föreningen.

På den sakfälldes bekostnad skola de olagligen anbragta märkena utplånas eller, om utplåningen annorledes ej kan ske, varorna eller de kärl eller omslag, vari de äro förvarade, förstöras, såvida de fortfarande äro i den sakfälldes besittning eller han eljest förfogar över dem.

Förbrytelse, som i denna § sägs, må ej åtalas av allmän åklagare, där ej brottet av målsägande till åtal angivits.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1918.

Där medlemmar i förening, som är bildad inom riket för tillvaratagande av näringsidkares intressen, vid denna lags trädande i kraft lovligen begagna varumärke, som njuter skydd på grund av inregistrering för föreningens eller någon särskild föreningsmedlems räkning, må, om den för vilken märket registrerats sådant medgiver, registreringsmyndigheten på ansökan av föreningen förklara, att märket skall såsom föreningsmärke anses. Sådan ansökan skall göras inom ett år från denna lags ikraftträdande och i enlighet med de i 3 § meddelade bestämmelser. Skyddstid för märke, varom nu sagts, skall räknas från registreringsdagen.

Bruka medlemmar i förening, som nyss är nämnd, vid denna lags utfärdande lovligen varumärke och har föreningen inom tre månader från det lagen trädde i kraft sökt registrering av märket såsom föreningsmärke på sätt i 3 § sägs, kan annan icke genom tidigare registrering vinna rätt till samma märke eller märke, som är så likt detta, att det lätt kan därmed förväxlas.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd tisdagen den
15 januari 1918.*

Närvarande:

Justitieråden GULLSTRAND,
VON SETH,
WEDBERG,
Regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 14 december 1917, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändring i vissa delar av lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen Arvid Kuylenstjerna.

Lagrådet yttrade:

Föreskriften i 3 §, att vid ansökan om registrering av föreningsmärke skall fogas ett exemplar av föreningens stadgar, vilka böra hava visst angivet innehåll, avser förnämligast, att registreringsmyndigheten må kunna förvissa sig om föreningens rättssubjektivitet. Det lär och kunna antagas, att en förening, vars stadgar innehålla, bland annat, vad här särskilt angivits, i övrigt är så organiserad, att den bör erkännas såsom juridisk person. Lämpligen synes dock böra föreskrivas, att stadgarna jämväl skola upptaga bestämmelser om sättet för kallelse till föreningssammanträden och för fattande av beslut i föreningens angelägenheter.

Att stadgarna skola ange även förutsättningarna för medlems rätt att begagna märket är emellertid en bestämmelse, som ej har med frågan om rättssubjektiviteten att skaffa. Det lär få antagas vara

avsett, att de nämnda förutsättningarna skola bringas till allmänhetens kännedom, och bestämmelsen torde hava tillkommit med hänsyn till märkets uppgift att erbjuda varans avnämare viss garanti angående densamma beskaffenhet. Vid dessa förhållanden är det tydligen av vikt, att även ändring i de en gång angivna förutsättningarna blir anmäld till registreringsmyndigheten samt genom dennas försorg anmärkt i registret och offentliggjord. Det synes därför böra åläggas föreningens styrelse att göra dylik anmälan.

Justitieråden *von Seth* och *Wedberg* samt regeringsrådet *Planting-Gyllenbåga* tillade:

Såsom medel att framtvinga anmälningspliktens fullgörande kunde tjäna en bestämmelse, att talan om registreringens upphävande må föras av en var, därest föreningen trots erinran från registreringsmyndighetens sida tillåter medlem att begagna märket under andra förutsättningar än de anmälda. En sådan bestämmelse skulle ju ock bereda allmänheten trygghet, att de anmälda förutsättningarna ej blott vid varje tidpunkt överensstämde med då gällande stadgar utan ock av föreningen vederbörligen upprätthölles.

Nu ifrågasatta bestämmelser om skyldighet att anmäla viss stadgeändring och om rätt att påkalla registreringens upphävande torde lämpligen kunna införas i varumärkeslagens 10 §.

Ur protokollet:
Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementensärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 18 januari 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Löfgren anmälde, efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet, lagrådets den 15 innevarande januari avgivna utlåtande över det den 14 december 1917 till lagrådet remitterade förslaget till *lag angående ändring i vissa delar av lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken*.

Föredraganden redogjorde för utlåtandets innehåll samt förmälde, att han med anledning av de inom lagrådet framställda anmärkningar vidtagit vissa ändringar så väl i 3 § av det remitterade förslaget som ock i 6 och 10 §§ av varumärkeslagen. Därefter uppläste föredraganden det sålunda ändrade förslaget samt hemställde, att detsamma måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Henry Lindberg.